

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

**Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Lojzeta Udeta,
ki se mu pridružuje sodnik mag. Matevž Krivic**

Glsoval sem za izrek, ne strinjam pa se v celoti z obrazložitvijo odločbe Ustavnega sodišča, ki je bila sicer v pogledu izreka sprejeta soglasno. Opozarjam predvsem na dve opredelitvi v obrazložitvi, ki sta po mojem mnenju teoretično sporni ali pa je mogoče na njuni podlagi napraviti preveč daljnosežne zaključke.

1. V zadnjem stavku 21. točke obrazložitve (obrazložitev pod B. - II.) je zapisano, da je na ustavno-pravno ravni kazenski postopek v odločbah ustavnih sodišč obravnavan kot "materialni proces". Zakonodajni predmet kazenskega postopka so materialne ustavne pravice posameznika.

Teoretično ni sprejemljivo uporabljati pojem materialni proces. Kot zgloda iz formulacije 21. točke, naj bi sestavljale materialni proces ustavne procesne pravice. S tem, da so nekatere procesne pravice zapisane v Ustavi, še niso dobile lastnosti materialnih pravic. Slej ko prej gre za procesne pravice takega ranga, da jih uvrščamo v tako imenovan procesni javni red. Če v določenem postopku te temeljne procesne pravice niso urejene in zagotovljene, ne moremo govoriti o procesu civilizirane družbe. Še vedno pa so te ustavne pravice procesne narave. Izgleda, kot da bi opredelitve v odločbi skušale dati procesnim pravicam večjo težo s tem, da jih uvrščajo v pojem "materialni proces". Procesne pravice same so tako pomembne in v določenih situacijah napram materialnim pravicam celo dominantne, tako da take izrazoslovne bergle ne potrebujejo. Ustavne pravice, ki jih naša Ustava ureja zlasti v 22., 23., 24. in 25. členu, za kazenski postopek pa zlasti tudi v 19. in 20. členu, so slej ko prej izrazite procesne narave. Res pa je, da se v nekaterih ustavnih določbah procesne in materialne pravice med seboj prepletajo.

Ne bi čutil potrebe odzivati se na posamezne izraze v obrazložitvi, če ne bi nekateri izrazi nosili v sebi nevarnosti podcenjevanja čistih procesnih pravic, ki so v sodnih postopkih pravzaprav ključne.

2. V točki 4 izreka je vsebovana odločitev Ustavnega sodišča, da določbe Zakona o kazenskem postopku, ki urejajo postopek odločanja o odreditvi, podaljšanju in odpravi pripora, niso v skladu z Ustavo. Iz obrazložitve je nato razvidno, da po mnenju Ustavnega sodišča te določbe niso v skladu z Ustavo zaradi tega, ker lahko sodišče odredi in podaljša pripor, ne da bi dalo prizadeti osebi možnost, da se izjavi in ne da bi ta imela možnost seznaniti se z dejstvi in dokazi, ki jo obremenjujejo (74. obrazložitve B. -VI.). Pred odločitvijo drugostopnega sodišča ima državni tožilec vedno povedati svoje stališče v zadevi, ne da bi bila o njegovem stališču seznanjena tudi priprta oseba.

S takim razlagovanjem se sicer strinjam. Obenem pa opozarjam na odprto vprašanje kontradiktornosti kazenskega procesa. Ne strinjam se namreč s poenostavljenim stališčem, da bi moral biti kazenski postopek v celoti kontradiktoren oziroma, da izključno in samo kontradiktoren kazenski postopek zadovoljuje pravnost države iz 2.

člena Ustave. Pri tem se seveda ne zavzemam za inkvizitoren kazenski postopek. Mnenja pa sem, da je treba naravo kazenskega postopka z vidika njegove kontradiktornosti še podrobno preučiti. Treba je namreč upoštevati, da v kazenskem postopku ne gre za dve stranki, ki bi bili kot v civilnem pravnem postopku nosilci nasprotujočih si interesov in to svojih lastnih interesov. V kazenskem postopku kot zastopnik države (torej organizirane družbe) nastopa javni tožilec, ki nima svojega osebnega interesa uspeti v kazenskem postopku. Na drugi strani je obdolženec s svojimi osebnimi interesi, v kazenskem postopku pa seveda svoje osebne interese uveljavlja tudi oškodovanec (ali kot potencialni subsidiarni tožilec ali kot nosilec premoženjsko-pravnega zahtevka). Zaradi tega je vprašanje kontradiktornosti kazenskega postopka mnogo bolj zapleteno kot pa se to vprašanje zastavlja v civilnem pravnem postopku.

Seveda se v kazenskem postopku zastavlja tudi vprašanje, ali in v kolikšni meri naj bo uveljavljena ta kontradiktornost že v posameznih fazah postopka, na primer v preiskovalnem postopku, ki naj da podlago za vložitev obtožnice ali pa za ustavitev kazenskega postopka oziroma, v kolikšni meri naj bo taka kontradiktornost uveljavljena pri odrejanju pripora. Popolna uveljavitev kontradiktornosti tudi pri obravnavanju pojma "utemeljen sum" bi povzročila, da bi se zastavilo vprašanje smiselnosti preiskave kot posebnega dela postopka.

Na ta vprašanja opozarjam, ker bi sicer lahko zahtevo, da je treba dati obdolžencu tudi pri odločanju o odreditvi, podaljšanju in odpravi pripora možnosti, da se seznanijo z obremenilnimi dejstvi razumeli tudi v tem smislu, da je treba zagotoviti tudi pri odločanju o priporu obdolžencu enake pravice kot na kontradiktorni glavni obravnavi.

S o d n i k
dr. Lojze Ude

Se pridružujem:
mag. Matevž Krivic